

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ——— 8 korona
Félévre ——— 4 „
Negyedévre ——— 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

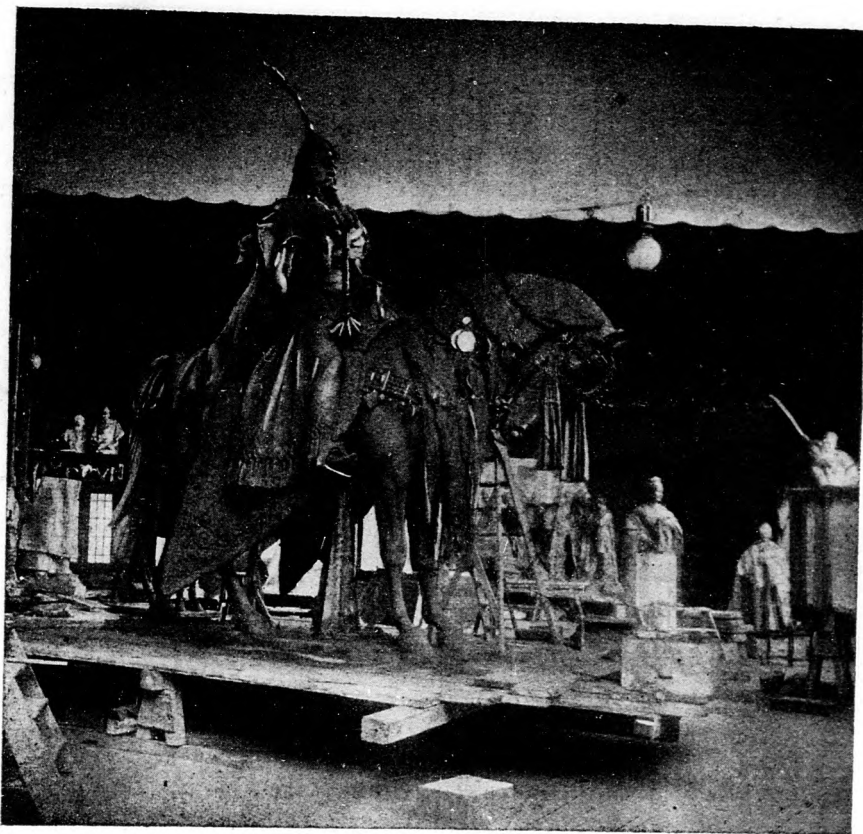
SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének ügyv.-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Árpád szobra.

Az ezredéves fennállásunk emlékére felállított millenáris szobormű csoportját befejezése felé közeledik. Az egész emlékmű imponáló alakul ki az Andrássy-út végén. Hatalmas oszlop tetején a szent koronát és apostoli kettős keresztet tartó szárnyas angyal jelképezi a keresztény államot. Köréje, félkör alakban oszlopos ívek alá kerülnek a nemzet kiválóbb fér-

Millenáris emlékmű: Árpád-szobor.

fiaiak szobrai, az oszlop elé pedig Árpád fejedelem lovasszobra. Képünk a készülő szobrot a szobrász műtermében mutatja be.

is. A magyar nemzet önmagát tiszteli meg akkor, amidőn nagyjainak emlékezetét szobrok és emlékművek alkotásával őrzi meg az utókor számára.

A szobormű egykorú viseletben tünteti fel Árpád fejedelemet, lóháton, kezében a hadvezéribuzogánnyal. Ily állásban fogadta a hódoló néptörszöket, kik — mint Szvatozluk tót fejedelem is — földet, vizet és fűvet nyújtottak át a győzedelmes fejedelemnek meghódolásuk jeléül. A szobor bronzból készül, épp úgy ez ezredévi szoborcsoportot többi alakja

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

arról, hogy nem kell magát földönfutóvá tétetnie az uzsorás román intézetektől, mert kaphat kölcsönt tisztességes feltételek mellett a magyar banktól. Néhány évi okos — és jövedelmező — üzleti tevékenység többet használhat a magyarságnak, mint a legszebb parlamenti beszédek.

Czetz Krisztina.

Szabadságharcunk egyik jeles hadvezérének családja szemünk láttára és évről-évre pusztul a számkivetésben. Egy hét hiján két hónapja, hogy Buenos-Ayresben meghalt Czetz tábornok fia, Czetz Leó dr. is. Két évi súlyos szenvedés után s miután ezt a bennünket is érdeklő gyászt véletlenül megtudtuk, ugyanilyen véletlenség révén értesülünk arról, hogy nővére, az utolsó magyar asszony Délamerikából most egyik kolozsvári ismerősének levelet írt, melyben amiatt kesereg, hogy nincs miből megélnie.

Jövel hát nemzeti hála sok nagy J-vel, ha ugyan jössz s enyhítsd meg ennek a szerencsétlen asszonynak hátralevő pár esztendejét valami részvétellel, mely ne legyen sem sértő, sem megalázó rá nézve.

A multban meddő lett volna minden kiáltozás, mert ott voltak a hatvanhetes, a dualisztikus és hármasszövetségi tekintetek. Ezek miatt nem lehetett még csak beszélni sem róla, hogy magyar állampolgárok, kik jóhiszeműen fegyvert fogtak a nemzeti szabadságért, honossági jogukban megmaradhassanak és igényt formáljanak némi segílyre olyan korban, mikor a test gyöngegsége végkép letörte minden erejüket.

Vagy a hármasszövetségbe, vagy a balkán-kérdésbe, vagy az összbirodalmi egyensúlyba, de valami ilyesféle kuriozumba okvetlenül beleütközött volna ilyen óhajításuk, ennél fogva az unokák megcsinálták azt, hogy leköpdösték azokat a kezeket, melyeket ezereknek szimbólikus csókja ért, mikor fegyvert kellett fognia minden becsületes férfinak.

Czetz Krisztina alkalmasint legjobb időben intézi tehát kérelmét honfitársaihoz, mikor így ír:

„Minthogy beteges és elhagyatott vagyok, hogyha a magyaroknak van szívük s megemlékeznek, amint méltányos is, azon áldozatkészségről, melyet atyám tanúsított irántuk, talán reám is fognak gondolni.“

Mi mindenesetre megemlékezünk s közvetítjük ezt a messziről jövő sirámot, remélve, hogy nincsenek többé az ilyen zokogások figyelembe vételére akadályok. Annak a valóságosan elhagyatott asszonynak joga van kérnie, mert őt apjának fanatizmusa juttatta mostani nyomorába. Más körülmények között talán szokatlan

volna e segílykérés, mert mi már abban a tapasztalásban nőttünk fel, hogy a pénz megszerzése minden-nél elsőbrendű egyéni kötelesség s annak nem léte semmivel sem igazolható. De ez csak mireánk szól, kik a mának vagyunk gyermekei s látjuk, hogy minden akörül forog: kinek mekkora zsákmánya van a reális javakból.

Volt azonban idő, mikor a közfelfogás az emberi nagyság és kiválóság mértékét nem így szabta meg. Ebben az időben éltek a mai koldusbotra jutott Tánicscsnék, Garaynék és Czetz Krisztinák apái, férjei és testvérei, akik elvégezték kötelességüket a nemzet iránt, de nem gondoskodtak a maguk és hátramaradottaik sorsáról, csak vakmerő daccal belevágtak a hontalanságba. Ilyen emberek özvegyeinek, gyámoltalan utódainak megrokkant állapotukban igenis van joguk reá, hogy hivatkozzanak a magyar szívre, melyről legendákat hallottak. Nyiljon meg tehát ez a magyar szív Czetz Krisztinának is, aki eltemetett már minden élet maga körül s nem kíván egyebet, minthogy anyagi gondok nélkül várhassa be azt az órát, mikor messze tőlünk, neki is meg kell térnie száműzöttjeihez, akik érdemessé tették magukat a magyarság hálájára és kegyeletére.

A koreai trónválság.

A koreai trónválság még egyre izgatottságban tartja egész Koreát. Teljesen hitelt érdemlő értesítés szerint a koreai miniszterek és vének megelőzni igyekeztek a japánok követelését, amikor Ji-Höng császárt lemondásra kényszerítették. A japánok abban a nézetben vannak, hogy Ji-Höng lemondásával még nincs tisztázva a helyzet. Tokióban a miniszterek és vének tanácskozást tartottak a koreai helyzetről. Szóulben kihirdették az ostromállapotot és már megkezdték a politikai ujságok cenzurálását. Szóulban japán csapatok sakkban tartják a fölkelőket, de még sem sikerült megakadályozniok, hogy a gyujtogatók ismét fölgyujtsák két miniszternek Szóul környékén levő villáját. I-Csak császár megkezdte uralmát s proklamációt adott ki, amelyben felszólítja a lakosságot, hogy tovább is maradjon hazafi. Ezt a proklamációt megelőzte a régi császárnak második formaszere lemondása, amelyet a miniszterium szükségesnek vélt, mert Ji-Höng első lemondása óta ragaszkodott ahhoz, hogy a koreai alkotmány értelmében nem mondhat le teljesen az uralkodásról. A hágai Corrier de la Conferencie beszélgetést közöl Ji koreai herceggel, aki Hágából a minap Pétervárra érkezett. A herceg kijelentette, hogy a koreai

Terményeinket értékesítsük

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

utján.

Délvidéki gazdáink forduljanak ez-irányban a kötelékünkben működő Dél-magyarországi Mezőgazdák Szövetkezetéhez Temesvár, Losonci-tér 8.

deputáció, minthogy a diplomáciától nem várhat segítséget, a kereszténység nevében az egész kereszténységhez fordul, hogy segítséget kérjen a japánok ellen. „A bevándorolt japánok, mondta a herceg, gyűlölik a koreai keresztényeket és sokszor a halálig üldözik őket. Azt kértem, meddig szemléli a kereszténység tétlenül azt az igazságtalanságot, amely a koreai keresztényekkel történik. Mi most körülra megyünk a világba és a keresztény vallás nevében felhívjuk a keresztényeket, hogy szabadítsanak meg bennünket a japánok üldözésétől.“ A koreai császár lemondásáról a herceg még nem hallott semmit, de ezeket mondta már akkor: „Biztos vagyok benne, hogy a japánok ezen a módon igyekeznek majd a bonyodalmat megoldani. Nem hiszem, hogy a császárt meg akarnák gyilkolni. Ha megtennék, egész Korea mint egy ember fölkelne, hogy szabadságáért rtsikraszálljon. I-Csak trónörökös csak játékszer lesz a japánok kezében. Történjék azonban, fejezte be Ji herceg, a császárral bármi is, húsz millió koreai sohasem fog megszűnni követelni, hogy függetlenségüket és szabadságukat adják vissza nekik.

A koreai delegátusok Southamptonból Amerika felé indultak. Elutazásuk előtt a Reuter-ügynökség egyik munkatársa kérdést intézett hozzájuk. Jongh herceg kijelentette, hogy a delegációnak az a szándéka, hogy Rooseveltnél elnök elé akarják tární Korea helyzetét és Amerika nagyobb városait akarják meglátogatni. Néhány hét múlva visszatérnek Angliába és Londonban egyesületet akarnak alapítani, amelynek az lesz a célja, hogy a koreai japán politikát visszaverjék. Azt nem mondhatják meg, vajjon hágai missziójuk bajul ütött-e ki. Főleg Angolország, Franciaország, Németország és az Egyesült-Államok delegátusai adtak kifejezést rokonszenvüknek. A delegációt a volt koreai császár küldötte ki. Az, hogy ezt lemondásra kényszerítették, a misszió semmiképpen sem irigyli, mert a császár utolsó szavai ezek voltak: „Személyemre ne legyenek semmi tekintettel. Még ha meg is gyilkolnának, folytassák munkájukat és szerezzék vissza az állam függetlenségét.“

A delegációnak az lesz a missziója, hogy a hatalmakat felszólítsák, biztosítsák Koreának függetlenségét. A delegátusok végül kijelentették, hogy a koreai császár lemondása a japán pénz és koreai árulók műve.

Félmillió korona segély. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter jóváhagyta Debrecen város közgyűlésének azon határozatát, amelyben az új ev. ref. főgimnázium építésére négyszázezer korona segélyt szavazott meg. Ezek szerint az egyház tavasszal hozzáfog a főgimnázium palotájának építéséhez, az ősrégi kollégium épületében pedig a felállítandó református egyetemet fogják elhelyezni.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Gyarapodás földbérlo-szövetkezetek útján.

Az idők folyása olyan, amely sok mindent megváltoztat. Megváltoztatja nemcsak az emberek gondolkodásmódját, hanem a termelési formát is. Úgy állunk manapság, hogy a gazdaember alig kap cselédet, nap-számot, munkást. Mind Amerikába kívánczik. Itthon marad a selejtes rész, akikkel azután boldoguljon a gazda, ha ugyan tud boldogulni. A legtöbb esetben azonban valóságos kín, vesződség, kellemetlenség az élete. Mit csináljon, hogy a kedvezőtlen körülményekből szabaduljon? Nem tehet egyebet, minthogy földbérlo-szövetkezetbe tömöríti maga a birtokos a környék kisgazdáit, tisztességes részét a még itthon maradt munkásembereknek. És így próbálkozik, hogy a szerencse szárnyát megfogja.

A készpénzzel fizetett munkás, az elszegődött cseléd munkáját nézni valóságos gyötrelem. Nem dolgozik becsülettel, nem fejt ki erejét, tudását, hanem csak azon iparkodik, hogy a nap elteljék. Soha sem volt talán igazabb az a közmondás, amelyik azt mondja, hogy: — a cseléd fizetett ellenség! Ilyen viszonyok mellett a nagyobb birtokosok számára nem marad egyéb megoldás, minthogy ha birtokaikat szövetkezeti bérlet útján hasznosítják.

Földbérlo-szövetkezet Magyarországon már van egy jó csomó, de nem a magyarok polgártársak körében. Ezek idáig csak egyet alakítottak Mezőgyánban Bihar megyében és a nagyváradai püspöknek egy nagyobb darab birtokát bérelték ki elég jutányos föltételek mellett. Ellenben a szerbek, bolgárok már régibb idő óta szövetkezeti alapon szervezkednek bérletek kihasználására. Jó sok ezer holdat tesz ki az a földterület, melyet ekként művelnek és használnak föl a közvagyonosodás érdekében.

A mezőgyáni földművelők földbérlo szövetkezetén kívül, ehhez rokon alapon, társas-bérleti rendszer alapján, már többfelé bérelnek magyarok is jelentékeny földterületeket. Somogy vármegyében Pula község polgárai Esterházy Miklós hercegtől, a Kalocsa és kalocsa-vidéki keresztény munkásegylet Várossy Gyula kalocsai érsektől, a szakcsi keresztény munkás-egyesület Ester

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ

— SZÖVETKEZETEK —

Budapest (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi Iroda: IX., Imre-utca 4. sz.

— Nagy köpinczéi: BUDAFOKON. —

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű **ÉLELMICZIKKET**. Hordóbor-értékesítő osztály. Egetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek!
Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

házy Miklós hercegtől, a vas megyei kámi kisgazdák Bezerédj István főispántól bérelnék nagyobb birtokteket. Az eredmény mindenütt a legpéldásabb és legszebb; bizonyosságul arra, hogy úgy a földbérlo-szövetkezeti szervezkedés, valamint a társas-bérleti rendszer hozzávágna a magyar ember szerzési vágyához. Bizony sokkal többet is ér földet bérelni tisztességes alapon, mint földet szerezni uzsorahamatra, lehetetlen nagy áron. Az előbbi a kisembert fölemeli, az okatlan földszerzés azonban könnyen agyon is nyomhatja. Van erre példa elég. Mindenki találhat nem egy szomorú esetet a falujában. Bővebben tehát ezt a dolgot tárgyalni, azt hisszük, teljesen fölösleges is.

Fejjel, ha nekimegyünk a falnak, könnyen járhatunk — rosszul. Mindennek meg van a módja, ezt kell megkeresni, ha valamit keresztülvinni szándékunkban áll. A földbérlo-szövetkezetek ügyét is alaposan meg szükséges fontolni, mielőtt hozzá kezdenénk a kivitelhez.

Aki földbérlo-szövetkezet alakításához fog, forduljon tájékoztató felvilágosításért a Magyar Gazdaszövetséghez Budapestre, amely ingyen küldi meg bárkinek azokat az útmutatásokat, miknek az alapján könnyű szerrel és kipróbált rendszer szerint alkítható meg a szövetkezet. A jelenségek olyanok, hogy a közel jövőben tömegesen fognak alakulni bérlo-szövetkezetek. Ezért láttuk jónak elmondani az itt közölteket. Kisgazdáink gyarapodására egészen új tér nyílik a földbérlo-szövetkezetekkel. Ahol megvannak a szükséges alapok, nem kell soká gondolkozni, hanem — rajta: cselekedjünk!

Cs. E.

Szatócsok és szövetkezetek. Hogy a kettő között mekkora a különbség, erre nézve páratlan hír érkezik Komáromból, mely érdekes világot vett a satócsok rendszeretére. A satócsok sztrájkra készülnek. A sztrájkra az ad okot, hogy a Rehberger Testvéreknél történt benzinrobbanás okozta szerencsétlenség óta, a rendőrkapitány teljes szigorral ellenőrzi a már a múlt év november havában kelt tűzbiztonsági rendelet betartását s az ez ellen vétőket példásan megbünteti. A rendeletnek különösen a petroleum tartására vonatkozó részét tartják magukra nézve sérelmesnek a satócsok. Ennek folytán ugyancsak a petroleumárúsítás beszüntetésével teremtett sztrájkukkal akarják a rendőrséget a szerintük rájuk nézve oly sérelmes rendelet visszavonására bírni. A satócsok teljes egy hónapig be akarják szüntetni a petroleum árúsítását.

A német mezőgazdasági hitelszövetkezetek közgyűlése június 26-án folyt le Danzigban. Azok a hitelszövetkezetek gyűltek össze, amelyek a neuwiedi Raiffeisen szövetség kötelékébe tartoznak. Caspers vezérigazgató előadta az évi jelentést, amely kimutatja, hogy a központi hitelszövetkezet, amely az előző évben 777 millió forgalmat csinált, az 1906. évben 581 milliót forgatott. A központhoz 4147 korlátlan felelősségű hitelpénztár tartozik, amelyek a gyűlésre 500 képviselőt küldöttek. A közgyűlés kifogásolta azt, hogy a központi hitelszövetkezet más kamatlábat állapított meg a nyugoti, mint a keleti hitelpénztárak számára, aminek okául azt hozták fel, hogy keleten általában nagyobb kamatok számítanak a kölcsönökért, mint a birodalom többi részében.

• MI UJSÁG? •

A trónörökös tud magyarul. Egy szabadkai hírlapíró beszélgetett dr. Lányi József tinnini püspök és főrendiházi taggal, aki magyar tanítója és házi papja volt Ferenc Ferdinánd trónörökösnek. A püspök azt mondta, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg nagyon jól tud magyarul. Még tanítója voltam — úgymond — mikor egy alkalommal Kiss János dr. és Sziklay János dr. magyar írók tisztelegtek nála. A beszélgetés magyarul folyt. A trónörökös egyszer a határozott ígeragozást összetévesztette a határozatlan ígeragozással, de a másik pillanatban már így szólt:

— Úgy-e bár, mást rosszul fejeztem ki magamat? Ezután azonnal a helyes ígeragozást alkalmazta.

— Három évvel ezelőtt történt — folytatta a püspök — hogy mint a bécsi halászlé kiállítás védnöke meglátogatta a kiállítás magyar csoportját is.

Itt a magyar csoport rendezői németül üdvözölték. A trónörökös meghallgatta a német üdvözlést s a legkorrektebb magyarsággal felelt, a magyaroknak nemcsak bámulatára, hanem örömeire is.

Elveszett állami okiratok. Just Gyula képviselőházi elnök jelentést tett a rendőrségen, hogy amidőn a kultuszminiszteri palotától a 228. számú bérkocsival a Hold-, Nagykorona-, Sütő- és Kossuth Lajos-utcán át az Országos Kaszinóig hajtatott, elvesztett egy nagy borítékot, amelyben nevére szóló s a kultuszláncához tartozó fontos okiratok voltak.

Zrinyi és Frangepán hamvai. Bécsujhelyen a múlt szombaton exhumálták s aztán eltemették Zrinyi Péter horvát bán és Frangepán Ferenc hamvait. Zrinyi Péter, akinek Ilona leánya édesanyja volt II. Rákóczi Ferencnek, európai híró hős volt. A vasvári békekötés felhívta a nemzet önértétét, mert Szentgotthárdnál tönkrevették a törököt s mégis oly gyalázatos békét kötött velük Lipót császár a nemzet megkérdezése nélkül, mintha a törökök győztek volna. Maga Szelepcsényi esztergomi primás és Wesselényi nádor is felháborodott ezen és szintén azokhoz csatlakoztak, akik fegyverrel akarták megtorolni a bécsi gonoszsgót. De Szelepcsényi és Wesselényi meghaltak, az összeküvést Wesselényi özvegye elárulta, Zrinyit, sógorát: a 25 éves Frangepánt, gróf Nádasdy Ferencet és I. Rákóczi Ferencet elfogták s a három előbbit lefejezték, Rákóczi négyszázezer forintnyi váltságdíj lefizetése után kegyelmet nyert. Zrinyi és Frangepán hamvait Bécsujhelyen ásták el. A kivégzés helyét később emléktáblával jelölték meg, holttestüket pedig az ottani székesegyház kriptájában helyezték el, ahol sirköveket is felállították. 1883-ban a két hős csontjait a városi temető halottasházában egy szekrényben őrték s innen 1885-ben egy diszes érckoporsóba helyezték át. Ekkor alakult meg egy bizottság, amely a hamvakat Horvátországba kívánta elszállíttatni. Erre az akkori bécsujhelyi polgármester, Böck azzal felelt, hogy megtagadta az elszállíttatást és elrendelte, hogy a csontokat egy sírűregben úgy keverjék össze, hogy azokat megkülönböztetni ne lehessen. A parancsot másnap teljesítették is. Néhány nappal később Lazovszki Emil gróf, mint a horvát kormány megbízottja, megjelent a temetőben, akinek a temetőőr megmutatta a csontokat; a gróf erre értesítette a bizottságot, hogy a két hős hamvai tényleg megvannak. A bizottság ezután Bécsujhely

város előjáróságához fordult, hogy engedje meg, hogy a bizottság a saját költségén új sírba tehesse a két hős földi maradványait, addig is, amíg az engedélyt megkapják a Horvátországba való szállításhoz. Az előjáróság helyet adott ezen kérelemnek és ennek folytán megtörtént az ünnepélyes exhumálás és az újra eltemetés. Az ünnepies aktusra a bizottság vezetése mellett számos horvát vendég érkezett, akikhez zágrábi, budapesti és bécsi küldöttségek is csatlakoztak.

A halál torkában. Nagyszébenből táviratozzák: Csodálatos eset történt Sziksy Ferenc idevaló vasuti máházóval. Az alvinci vonattal érkezett és a sineken keresztül az állomási irodába igyekezett, amidőn észrevette, hogy közvetlen közelében feléje robog egy tehervonat. Menekülni akart, de megbotlott és éppen a haladó vonat elé esett. Arra már nem volt érkezése, hogy felkeljen, mindazáltal a nyugalmát nem veszítette el, hanem kinyújtott kézzel és lábbal, szorosán a földre simulva, bevárta a vonatot. A lokomotív és hat meg rakott kocsí elrohant a feje fölött, anélkül azonban, hogy Sziksynek valami baja történt volna.

Rablógyilkos cigányok. Vérfagyasztó rablógyilkosság történt ez évi március 10-én éjjel Bénye pestmegyei községben. Kóbor cigányok rohanták meg a község-házát, akik Regdánzky Pál éjjeli őrt agyonverték s a tanácssteremből kicipelték a négy mázsát nyomó Wertheim-szekrényt, melyet szekerekre tettek. A pénzeszekrényt a szomszéd határban feszítették fel s 720 korona zsákmányukkal elhajtottak. A csendőrség nem sokára elfogta a gyilkosokat, a két Orbán testvért, de Sztójka Vendel és még két cigány még idejekorán megszökött. A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája most elfogató parancsot adott a három cigány ellen.

Elkobzott plakátok. A székesfejvári szociáldemokrata párt a múlt héten falragaszokon hirdette, hogy vasárnap délutánra népgyűlést hív össze. A kir. törvényszék vizsgálóbírójának utasítására a rendőrség a falragaszokat elkobozta, mert azok szövegében egyrészt izgatást, másrészt nyilvános rágalmazást és becsület-sértést látott. A rendőrség a népgyűlés megtartására adott engedélyt visszavonta.

Álhir egy magyar gőzös pusztulásáról. Bukarestből az a riasztó hír érkezett a fővárosba, hogy a „Tisza István“ nevű magyar gőzös, amely fával meg rakodva Konstantinápolyba indult, Galatz közelében egész személyzetével együtt a tengerbe veszett. A katasztrófáról azonban se a Magyar Keleti Hajóstársaság, se az Adria tengerhajózási társaság nem tud semmit s mindkét helyről megcáfolják a hírt. A keleti tengerhajózási társaság „Tisza István“ nevű hajója Konstanzából Hamburgba indult, az Adria „Tisza“ nevű hajója pedig Fiuméből indult e hónap 12-én Marseillebe. Tehát a Fekete-tengeren nem történhetett a katasztrófa.

Huszonhárom ház — négy emberélet. A szénaszalma-féle rendetlen magyar módi építkezésnek már sok milliárdnyi vagyon, sok ezer emberélet esett áldozatául. Rozsnyóról táviratozzák, hogy Szilicen eddig még ismeretlen tettes felgyújtotta Zachár gazda góréját. Ebből óriási tűz támadt, amely egy óra alatt huszonhárom házat és melléképületeit elhamvasztotta. A kár mintegy százezer korona. A tűznek emberáldozata is van. Labancz Istvánné a lángok között életét veszítette, míg Fodor János jómódu gazdát haldokolva szállították be a rozsnyói kórházba. Mentés közben Králik Pál hatvanhatéves tűzoltóra rászakadt a párkány és megölte. Sikorszky tűzoltónak a fejét zúzta be és még többek megsebesültek. Sikorszky állapota súlyos.

Hatvanöt éves találkozó. Bende Imre nyitrai püspök hatvanöt évvel ezelőtt végezte el Baja városában a középiskolát. A mai évfordulóra meghívta volt iskolatársait, akik közül csak Gánóczy Flóris székesfejvári közjegyző s Milassin József szabadkai nyugdíjas járásbíró van életben. Milassin a fiával jelent meg az ünnepi találkozón. Másnap reggel a püspök két aggastyán iskolatársa minisztrálásával misézett s mise után megáldotta régi jó barátait. Bende püspököt a papság, a katolikus kör s a F. M. K. Egyesület küldöttséggel üdvözölte. A F. M. K. E. titkárnak, Clair Vilmosnak a püspök megígérte, hogy az egyesület jubiláris közgyűlése alkalmával a püspöki várat éppen úgy kivilágítja, mint a király nyitrai látogatásakor.

Ismét a spanyol milliók. A spanyol szélhámosok csak nem akarnak nyugodni. Hogy a múlt évben sikerül nekik az öreg Elked Antal fővárosi vendéglőst léprecsalniok, azóta fokozottabb erővel vetették magukat Magyarországra, hogy néhány balekot fogjanak. Nyakrafőre irkálják a leveleket, amelyekben kincseket ígérnek — természetesen némi ellenszolgáltatás fejében. Nemrégiben Oroszországból adtak fel ily csalogató leveleket, most pedig egy vidéki kereskedő ismét Madridból kapott egy felszólítást, amely így hangzik:

Madrid, 1907. július 15.

Tisztelt Uram!

Hamis bukás miatt fogtak el. Mentsen meg engem, leányomat és vagyonomat, mely utóbbi az önök országában egy állomáson egy bóröndben van elrejtve. All pedig 800.000 frankból, francia, bankjegyekből. Igen fontos és sürgős, hogy ön ide jöjjön és a szállítólevelet átvegye, meg az én itteni lefoglalt lakásomból átvegye és kiváltsa. Ezen szolgálataért 35%-ot vagyok hajlandó önnek adni. Előrelátásból, ha az ön választ fogságomban nem kaphatnám kézhez — lévén a dolog sürgős — adja fel címemre a következő választ: „Augustin Lopez Rodaz, VI., Prall Madrid. Levelét megkaptam. N. N. Szigorú titoktartását elvárom.

Tisztelettel
Augustin Rodaz.

A levélnek azonban nem volt semmi eredménye. A kereskedő ügyet sem vetett a csábító hivatásnak és így Rodaz úr 800.000 frankja tovább hever az ismeretlen helyen, amelyet valószínűleg ő — maga se ismer.

Egy hordó ezüstpénz. Két évvel ezelőtt a körmőbányai pénzverő hivatal nagyobb mennyiségű szerb dinárt küldött Belgrádba, de a keleti pályaudvaron egy hordót valaki elemelt belőle. Pár hét előtt névtelen levél figyelmeztette a rendőrséget Kovács Pál vasuti alkalmazottra, hogy ő a tolvaj. A detektívek házkutatást tartottak Kovács rákoscsabai lakásán, aki a pénz nagyrészt elásta. A dinártolvaj beismerte, hogy több társával ő követte el a lopást s orgazdájuk Innern Samu fővárosi ékszerész volt. E beismerése alapján az orgazdát is letartóztatták, aki azzal védekezett, hogy ő a rendes áron vette meg Kovácstól a dinárokat. A budapesti büntetőtörvényszék vádta nácsa Innern Samut szabadlábra helyezte.

A huszárörmester szökése. Egy huszárörmester vakmerő szökéséről küld jelentést aradi tudósítónk. Tóth János kecskeméti huszárörmestert számos bűnéért több évi várfogságra ítelték s az aradi vár börtönébe internálták. A rab örmester éjjel egy óraker meg szökött. Az őrség egyik félreeső helyre vezette, ahonnan az örmester az ablakon át megugrott. Az őrség utána lőtt, de nem találta el. A menekülő a sáncokat megmászta s mikor a Maroshoz ért, a vizet átúsztta.

A huszárörmesterek a városban segítőitársai voltak, akik polgári ruhával látták el s most teljesen nyoma vesztett.

Uj rendelet a kivándorlásról. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter az ország összes törvényhatóságainak rendeletet küldött, amelyben utasítja az illetékes hatóságokat, hogy a kivándorlók útleveléinek kiadásánál különös figyelemmel legyenek arra, hogy a kivándorlók itthon maradó tizenöt évnél fiatalabb családtagjairól a kivándorlók kellőképpen gondoskodjanak.

A Columbia elsüllyedése. A kaliforniai partvidék közelében elsüllyedt a Columbia gőzös, mint ezt már jelentettük s a katasztrófáról most a következő részletek érkeznek Londonon keresztül: Az összeütközés éjjeltájban, koromsötét ködben következett be a kaliforniai part Mendocino nevű sziklanyúlványa közelében. Az összeütközés olyan erős volt, hogy a Columbia öt perc alatt elsüllyedt és a hajón volt utasok és matrózok, számszerint mintegy százötvenen, a tengerbe fultak, alig néhánynak sikerült az egyik mentőcsónakba kapaszkodni. A katasztrófa pillanatában olyan nagy volt a fejtelenség, hogy a mentőmunkálatokat jóformán meg sem kísérelték, míg az egyes utasok szinte késsel igyekeztek a mentőöveket megszerezni maguknak. A süllyedés pillanatában a Columbia kapitánya, Doran, éppen a kormányhídon állt és el is vesztett a hajóval. Úgy látszik, hogy ő volt az egyetlen, aki nyugalomát a halálos veszedelemben az utolsó pillanatig megőrizte és még akkor is parancsokat osztogatott szőcsövén keresztül a legénységnek, mely azonban már nem hallgatott a parancsra. Teljes fegyelmetlenség uralkodott a hajón; az álmukból felriasztott utasok, férfiak, nők, gyermekek, vegyesen éjjeli köntösükben vagy egy szál ingben rohantak ki a kabinokból és hálótermekből, szívszagató jajgatásuk betöltötte a levegőt. A matrózok egy része és néhány utas gondolkodás nélkül a habok közé vetette magát és úszva igyekezett az összeütközés után helybenmaradt San Pedrora, amely egyébként haladéktalanul megtelt minden lehetőt a mentésre. Akik így jutottak az ép hajóra, azok jól jártak, mert pár perc múlva a Columbia elsüllyedt. A háromezer tonnás hatalmas hajó elsüllyedése olyan óriási örvényt képezett, hogy abban a vízben minden élő lénynek pusztulnia kellett. A San Pedro az összeütközés alkalmával maga is súlyos sérüléseket szenvedett, úgy hogy útját egymagában nem folytathatta. A sérült gőzöst hétfőn az Elder gőzhajó vontatta Eurékába, míg a megmenekült utasokat és hajószemélyzetet a Roanok gőzösn San-Franciscoba vitték.

Díjazással egybekötött dinnyekiállítás. A földművelésügyi m. kir. miniszter rendeletéből folyó évi augusztus 18—24-ig díjazással egybekötött dinnyekiállítás lesz a budapesti kertészeti tanintézet helyiségében. Célja ezen kiállításnak a hazai dinnye-termesztés javítása és a kivitelre alkalmas, tehát a tömeges termesztésre érdemes dinnyefajok megállapítása és kijelölése. A kiállításban részt vehet minden magyar dinnye-termesztő. Minden egyes dinnyefajtaból legalább 3 példány küldendő be és pedig folyó évi augusztus 16-ig a m. kir. kertészeti tanintézet igazgatósága címére (Budapest, I. ker., Ménesi-út 45. sz.) Kelenföld, vasúti állomásra. Térdíj nincs és a kiállítót csakis a bérmentes beküldés költsége terheli. A beküldött dinnye felett a kiállítási bíráló-bizottság rendelkezik. Bejelentéseket folyó évi augusztus 5-ig bezárólag — egyszerű levélben — a nevezett tanintézet igazgatósága fogad el és az elfogadásról a feleket rövid úton értesíti.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A minorka tyúk.

A minorka fajta a spanyol tyúkok közé tartozik. Igen szép és jó gazdasági haszontyúk. A minorkában összpontosul a spanyol tyúkfajta összes jó tulajdonsága s ezen kívül saját fajtájuk jellegzetessége, az edzettség, fajtatisztaság, kitűnő átörökítő képessége, a gyors fejlődés, hús és tojás kiváló finomsága. Kétségtelen, hogy e jó tulajdonok a helyes és céltudatos egyedi kiválasztás által még fokozottabb mértékben egyes törzsekben megszilárdíthatók.

Képünkön a spanyol tyúk kakasa és tojója látható. Az ezen képen bemutatott állatok egy angolországi kiváló tenyésztő telepéről valók.

Bizonyos, hogy a minorkákat is mai pompás alakjukra az angol tenyésztő mesterek fejlesztették ki. Első pillantásra csakugyan hasonlítanak a spanyol tyúkhöz, amelylyel, mint már fentebb említém, egyébként vérokonyok is, mégis sok köztük a fajtajellegi különbség. Így a minorkák erősebb csontúak, alakjuk mélyebb, testük szélesebb s feketés tolluknak fénye zöldebbe játszó. Még a tarajban is van különbség, mert a minorka kakas taraja mélyebben csipkézett a spanyol kakasénál.

Legjobban különböznek azonban az arcban, mert a spanyol tyúk arca kékesfehér.

A kakas feje hosszú és széles, nyilván azért, hogy a nagy és husos tarajnak a koponyán elég helye legyen. A csőr sötét csontszínű, egyszerűen, de mélyen csipkézett, husos, sima vagyis a tarkón túl jóval kinőtt. Ha oldalkinövései vannak, az már nagy fajta- és szépséghiba.

A minorka arca sima és piros, minden más szín nélkül. Szemei sötétek, világos szem: hiba. Szakálebenye hosszú, füllebenye mandulaalakú és kékesfehér. Nyaka dús tollazatú, de a tollak simák, rojtszerűek és hosszúak. Válla, háta, melle széles. Szárnyai jól a törzshöz fekszenek és középhosszuk. Farka nagy és erősen hajlított tollakkal díszített és kissé hátrafelé hajlóan áll.

Lábai középhosszúságúak, erősek és sötét palaszínűek. A tojó, a tarajt és a farkot kivéve, minden pontban hasonló a kakashoz. A taraj ráncok nélkül lóg le az egyik szem felett, egyformán csipkézett, nagy és soha sincs rajta szabálytalan kinövés. A fark dús tollú, tompa hegybe végződik és kissé vízszintesen van tartva.

Mint gazdasági tyúk: a spanyol tyúk felett áll, tojás-termelése mesés, tojásai nagyok s a csibék felnevelése könnyű.

A minorkákat a mi éghajlatunk alatt április hóban kell keltetni, ha azt akarjuk, hogy a csibék jól nevelkedjenek s edzett állatokká fejlődjenek. A korábbi keltés nagy kockázattal jár. A csibék gyorsan nőnek, különösen ha a tavaszi szép napokon a szabadban tartatnak. Az áprilisi kelésű jércék már 5, legfeljebb 6 hónapos korban tojni kezdenek, ami bizonyára csak gyors fejlődésüknek jele. Mivel pedig ősszel a tojás drága, a tojás-termelés szempontjából az olasz tyúkokkal együtt tojásnyerésre alkalmasak.

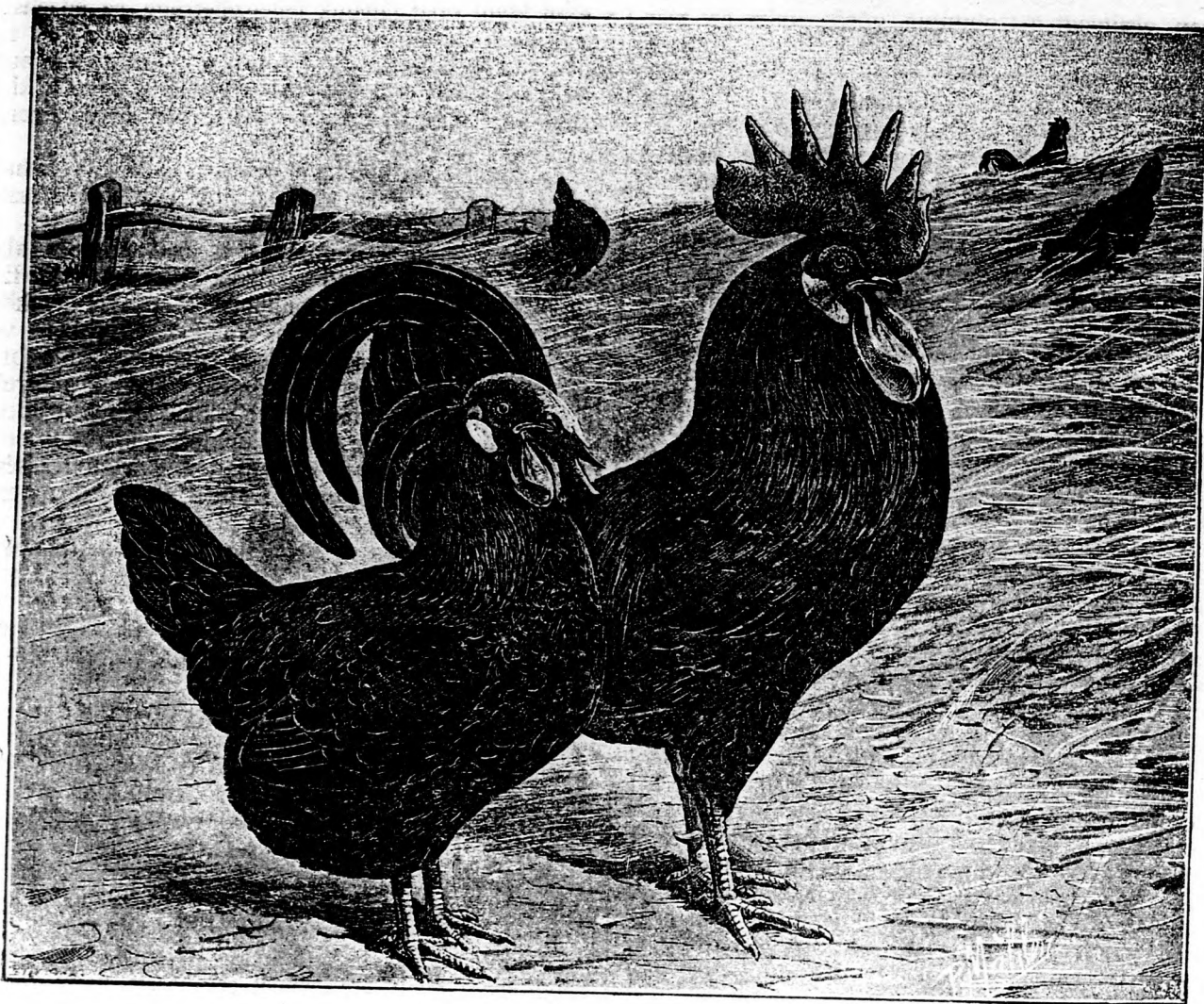
Meleg ólban tartva s állandóan jól takarmányozva, egész éven át tojnak, kivéve a vedlés idejét. A vedlés nagyon megviseli az állatokat. Tarajuk megfakul s összeesik, de ha a vedlésen túl vannak, csakhamar újra felveszik fajtájuk összes jellegzetes tulajdonságait.

A vedlésen rendszeren hamar átesnek, mert nem szoktak túlhízni s köztudomású dolog, hogy a soványabb állatok mindig hamarabb vedlenek, mint a kövérek.

Keresztezésre kiválóan alkalmasak. Számtalan példa van rá, hogy minorka kakas és bráma tojó ivadéka kitűnő tojók, a minorka kakas és kokin tojó ivadéka pedig igen jó kotló és nevelő. A minorka kakas és hudán tojó ivadéka pedig mesés tojó, amely legfeljebb csak egyszer kotlik meg egy évben.

Mindezekből látható, hogy a minorka tyukot nálunk

annyira megerősödik, hogy 2—3 kaszálást ad. Földolog a korai vetés s a jó földmunka, mely okvetlenül őszi mély szántásból álljon, melyet tavasszal, ha szükséges, megextirpálunk, ha ez nem szükséges, jó erősen megboronálunk. A tábla hossz- és keresztirányában való vetés igen célszerű, sőt a védőnövény nélkül vetett lucernánál feltétlenül előnyös. A vetőmagot kétfelé osztva, felét a tábla hosszában, felét erre keresztirányban vetjük el. A vetőmaggal fukarkodni nem szabad; kat. holdanként (1600 □-öl) 14 kg. számítandó. K—k.

Minorka tyúk és kakas.

is érdemes volna tenyésztetni s a már jól kifejlődött, kiegyenlített orpington ivadékokra a tojáshyerés fokozása céljából alkalmazni.

K—k.

Lucerna őszi vetése. A lucernának őszi vetése a mi éghajlati viszonyaink között igen bizonytalan. Rendszerint a nyár vége felé (augusztus hó folyamán) kellene elvetni s ilyenkor kikelését s fejlődését akárhányszor a szárazság megakasztja; ha pedig később vetjük, gyengén kerül a télbe s a fagy — különösen a nálunk oly gyakori hónélküli száraz fagy — könnyen tönkretelheti. Épp azért a nagy rizikóra való tekintettel: az őszi vetés nem ajánlható.

Sokkal biztosabb eredményt lehet elérni a lucernának védőnövény nélküli korai tavaszi vetésével. Az őszzel mélyen megszántott földbe korán tavasszal (az időjárás szerint március hó folyamán) tisztán vetett lucerna tapasztalataim szerint még a vetés évében

A vadzab egyike a legveszedelmesebb gyomnak. Nehezen irtható, könnyen terjed, mert könnyű magvát a szél is elhordja és csirázó képességét sokáig megtartja. Ha sikkerrel akarjuk irtani, mindég arra törekedjünk, hogy a vadzab magvát meg ne érlelhesse, de ekkor is csak úgy lehet teljes sikerre kilátás, hogy a szomszédos gazdák is védekeznek ellene. A nagyon vadzabos gabonafélét érés előtt vágjuk le és használjuk fel takarmánynak. A mesgyéket, árokpartokat mindég magérés előtt kaszáljuk. Csakis tiszta vetőmagot vessünk. Gyökeres eljárás az is, ha a vadzabos földön pár évig csak kapást és takarmányféléket termesztünk.

Pohánka (hajdina) termesztése. A pohánka mindenféle talajon jól sikerül, de inkább a laza talajokat szereti és ezért jó sikerrel termesztethető homokon vagy tőzegen. Kötöttebb talajon ennek porhanyó megmunkálására kell nagy gondot fordítani, azonkívül a föld tisztántartására is, mert a pohánka a gyomot nem igen

képes elnyomni. A pohánka — melyet rendszeren zölden etetnek, mert szénává nehezen szárítható — különben eléggé tápláló takarmányt ad, de kis mennyiségben vagy keverékben kell etetni, mert különben az állatok pohánka-betegséget kapnak tőle. Igaz, hogy ezen betegség legkönnyebben a juhoknál lép fel; szarvasmarháknál ritkábban, lovaknál pedig még nem észlelték. Keverékben természetesen, egészségesebb takarmányt ad; keverhető kölessel, fehér mustárral vagy csibehurral.

Tej megkékülése. A tej megkékülését a Bacillus cyanogenes okozza. Ez a baktérium többnyire a nem elég tisztán tartott tejesedényeken vagy nem eléggé jól szellőztetett tejeskamrákban szokott előfordulni, illetve megtelepedni. A baj megszüntetése végett elsősorban is az összes tejgazdasági edényeknek alapos megtisztogatása válik szükségessé. A tejesedényeket forró lúggal kell kimosni és célszerű az összes edényeket, berendezési tárgyakat lehetőleg frissen oltott mézszel bemázolni, majd néhány órai állás után újból lemosni őket. Az edényeknek forró lúggal való kimosása után mézvíz helyett 5% liziform-oldat is célszerűen használható. A tejkamra ugyancsak alaposan kitisztítandó, újra meszelendő és az összes ott lévő berendezési tárgyak lehetőleg szintén bemeszelendők vagy az említett liziform-oldattal lemosandók. Ezen eljárás után valószínűleg fog szünni a tej megkékülése, ami ha meg nem történék, úgy az istállóinak kitisztogatása és mézvízzel való fertőtlenítése ajánlatos, mi mellett még a tehének tőgye fejés előtt 2—3% liziform-oldattal törölendő le s a fejük kezüket ugyancsak ilyen liziform-oldatban mossák meg víz helyett.

K-k.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekéfej.

Pánzelezaczél-kormánylemez.

Magasított aczélekefej.

Porvédő kerek.

Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélezim:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

• MULATTATÓ •

Csillag-dana.

Csillag, csillag, fényes csillag
Be sok fénylik üdén, szépen;
Csillag, csillag, fényes csillag
Be sok ragyog fönn az égen.

Csillag, csillag, fényes csillag
Be sok szakad porba, sárba;
Csillag, csillag, fényes csillag
Be sok úszik könnyű-árba'...

Csillag, csillag, fényes csillag
Két ragyogó szemed fénye,
Csillag, csillag, fényes csillag
Lángban rezgve, lángban égve.

Csillag, csillag fényes csillag
Lelked lelke — szemed-párja —;
Csillag, csillag, fényes csillag,
Érted omlik könnyem árja...

Gergely Mátyás.

Hajnali sötétben.

Még fekszik a földön az éj. Ráterült, beborította, e'nyomta az élő földet a maga rejtelmes hallgatóságával, hideg ködével. Oh, még messzi van a hajnal, de a három órát már elharangozták. Az öreg harang utolsó kondulásai lassan búgnak ki ide a töltésoldalra, a víz jegére leszállnak, azon reszketnek még egy kicsit, azután elvesznek a semmibe. Az ember pedig a toronyban, aki elkapta a harang szívet a kötéllel, hogy a tovább való szólásban útját állja, bizonyára megint lefeküdt szellős lakásán aludni, mert mit csinálhatna egyebet ebben a tökéletes fekete sötétben. Ez olyan idő csakugyan, hogy legjobb volna végigaludni ezt a sem ide, sem oda tavaszt csillagtalan éjeivel. Az szép foglalkozás, aludni, ha egyéb dolog nincsen, de mert dolgok is vannak a világon, más történik. A parti külváros apró házaiban világosság gyulad ki az ablak mögött. Aféle szegényes fény, amely a köddel alig bír, s éppen csak, hogy látszik. De többféle kigyulnak, mert kukorikolnak a kakasok is, ez igen jó ébresztő a fölkeléshez s azonfelül olyan óra, amit meg is lehet enni.

Föl kell kelni, mert nemsokára majd dudál a gyár. Mert a gyár figyelmes, az nem olyan, mint a katonaság, ahol esti kilenc órakor kezdti integetni a kint kódorgó katonát a dudaszó, hogy gyere haza, hanem ha annak a hívó szavára várna, akkor már idő után érkezne. A gyár ennél fogva udvariasan dudál ébresztőt is. Úgy: — Keljetek föl, emberek! Aztán csak igyekezni befelé, sebesen!

Jó, ez mind szép. De a gyárak valahonnan messziről, idegen országokból kerültek erre a vidékre és az onnan való szokást hozták el magukkal. Ott a munkások bizonyára közel laknak a gyár körül, ott még idején van útnak indulni reggel az első bődülés idején,

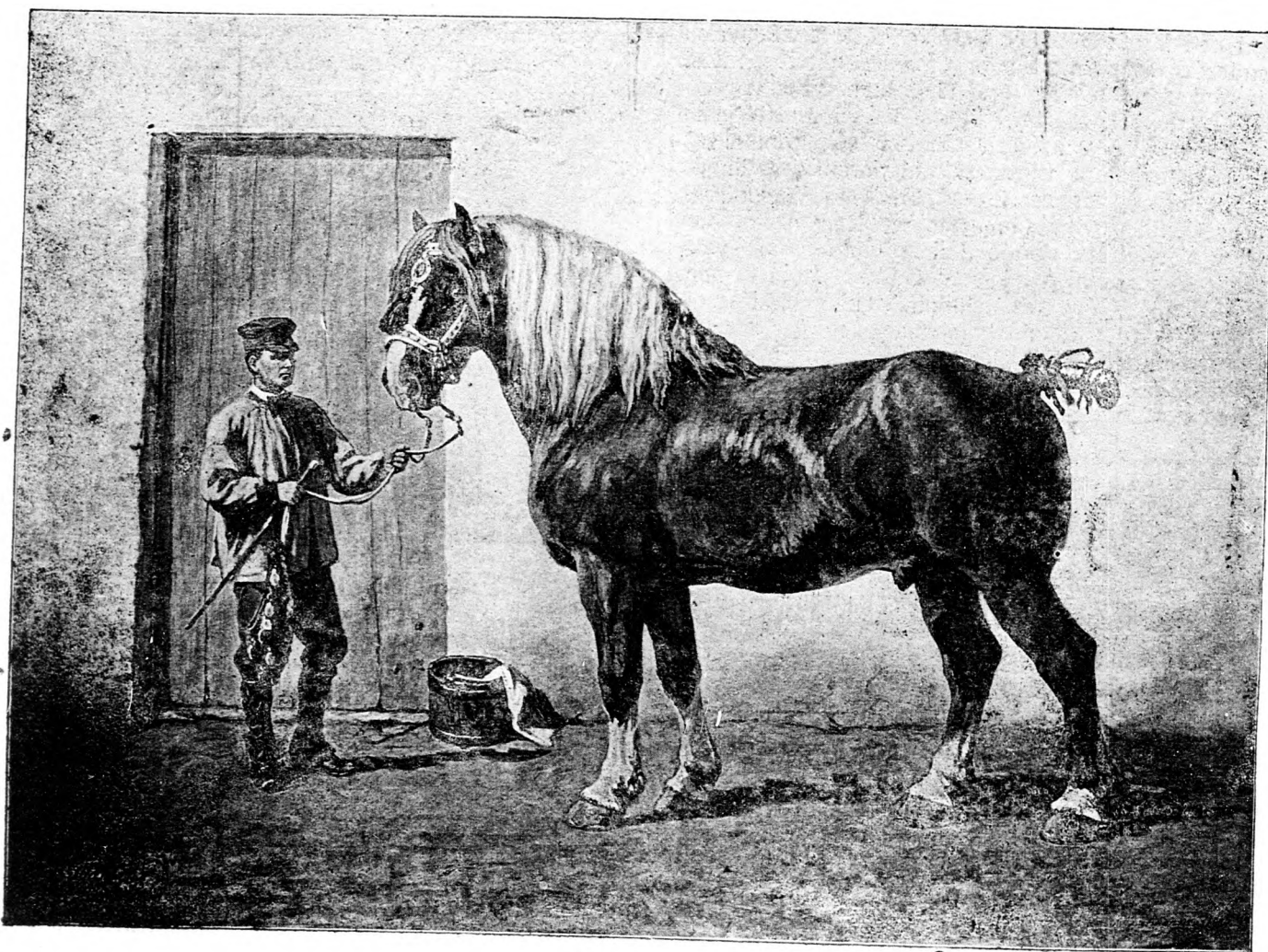
Azonban errefelé ez nem egészen így van. Messze laknak az emberek, a gyár odaát van a víz tulsó oldalán, még ott is sokáig kell menni a sötétben: az okos számítás tehát az indulás idejét sokkal korábbra teszi.

Még éjjel van. S a parti töltésen fölbukkan három leány. Nem azok közül valók, akik most mennének hazafelé, hanem akik most indultak el a ködös és hideg sötétben s szüleik keze alól, hogy menjenek a becsületes kis darab kenyér után, amely ott van messzi a tulsó parton, valahol bent a feketeségben.

Hát ez így van, ez egészen természetes, az Uristen ezeknek a kis darab kenyérét is szerteszéjjel szórta, s most érte kell menni, (bár hát hiszen jó másnak

(Közülök a célszerű juhász ember kiveendő, mert az ilyen komoly esetekben a nyakába vette a csacsit s átvitte gyalog.)

Más útja a jég. A jegen szeretnek járni az emberek. A négykrajcárokat is meg lehet vele takarítani. De nem tisztán azért, mert visszafelé is csak erre járnak, pedig visszafelé jövet már a híd is ingyenben volna, úgy-e bizony. Ee a jégben megvan az a különösség, hogy nincsen mindig, ennél fogva igen kedvelik fiatalok és vének egyaránt, persze ezt az úriember kineveti, ugyanaz az úriember, aki megint decemberben szereti a cseresnyét, pedig már hat hónappal előbb is ehetett volna belőle. De hiábavaló itt minden beszéd: a jég különös kedvtelés, még a parti kutya is szeret rajta

Japán lovasz.

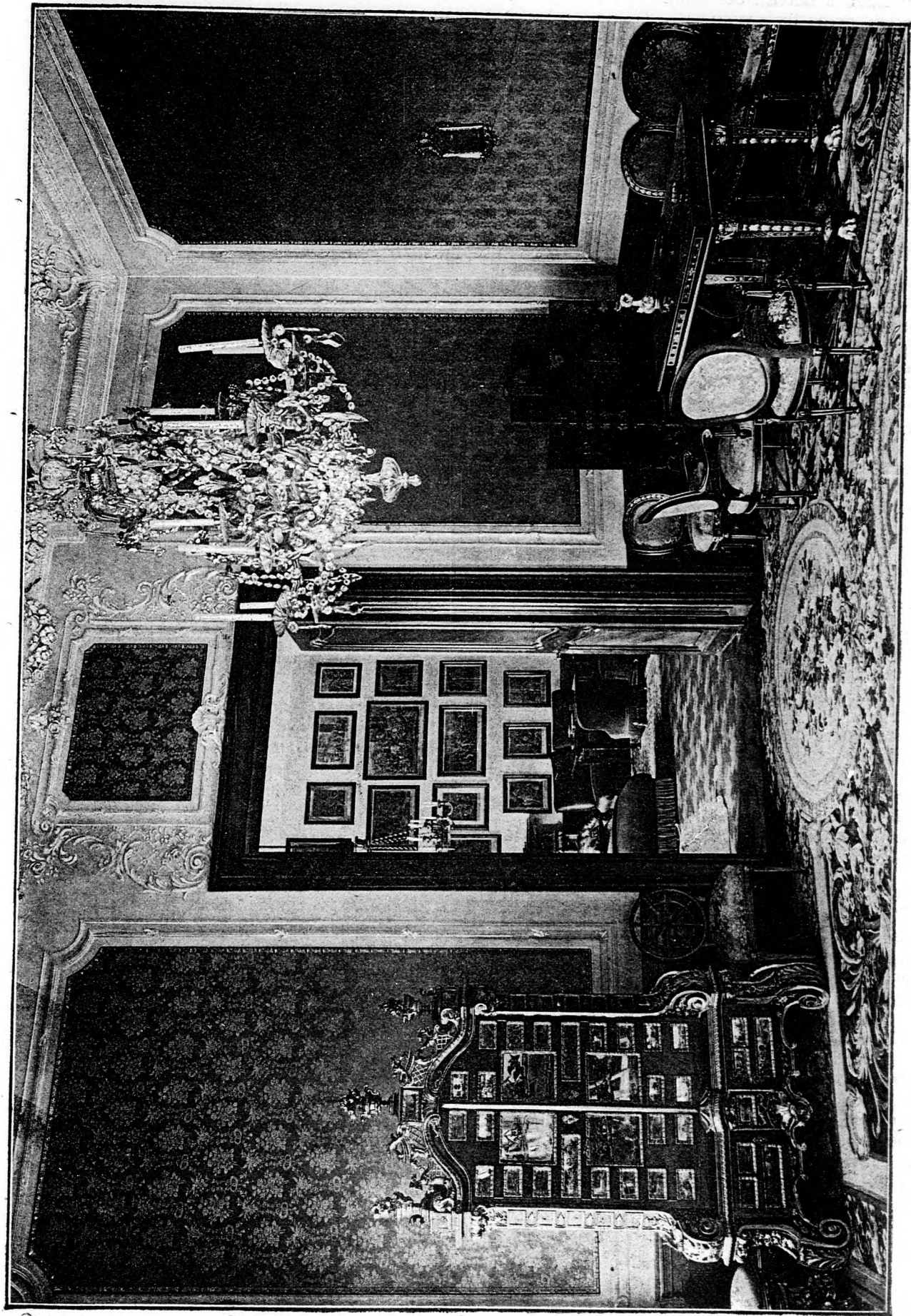
ilyenkor a meleg dunna alatt). Ez így van télen-nyáron, szokásos dolog, semmi megütődni való nincsen rajta, a kérdés itten most már inkább csak afelől adható fel, hogy ezek a hazulról ebben a vak kietlenségben útnak eresztett fiatalok milyen utat választanak a kenyér felé.

Útja van a hidon keresztül is. Kerülővel sem jár azon az úton, amerre éppen a lányok haladnának. De a hidon négy pénzért eresztik át az embert. Azaz, hogy csak két pénz ez, mert visszafelé ingyen jöhet, mintha tisztán csak csupa lélek volna, akinek a lába nem éri a földet. De az nagyon régen volt, mikor a gyalogos ember nem fizetett; az az idő volt, amely még a szegény embernek kedvezett s helyettük a vámiizetést büszke kocsinjárókra, nyalka lovasokra bízta.

csúszkálni. Ha későn tavaszodik s valamely ünnep alkalmával még jég van a Tiszán, odaviszik az ágyút és ott sűtik el, mert az megint csak valami borzasztó gyönyörűség: durrajtatni a mozsárral a jég hátán.

Ebben a gyönyörűségben lehet valami a halálveszedelem borzongatásából is. Hogy hátha leszakad, s akkor majd alatta maradunk. Mert az ilyen folyóvízi jég egészen másféle, mint a tavi. A víznek vannak limányai, ahol örökké körben jár, senkisémet tudja, hogy miért; ott a jég nem keményedik meg, könnyen beszakad. Másfelől meg az az eset is előadhatja magát, hogy az egész tábla jég megindul. Szóval ilyen veszedelmek vannak.

A parti ember, mikor hídnak kezdi használni a jeget, azért nem megy vaktában neki. Mert ez nem

Főúri fogadó-terem.

olyan egy darabból összeállott jég, hanem úgy foltozódik egymáshoz, ahogy a jegek felülről úszkálnak. No, itt van egy darab a Berettyóból. Amaz a Körösből való. Ez a vastag, barna bizonyosan marosi. Emez a széles, nagy, lapos meg bizonyosan ennek a lusta Tiszának a téli termése. No, most már mindezeket szépen ki kell tanulni, hogy melyik az erősebb, melyik a biztosabb. Így válik a próbálgatóknyomán az út kanyargóvá.

A három leány az útra tér. Lehet, hogy az úton még át lehetett volna menni. De hajnal volt és köd, aki elől ment, rosszfélé lépett. Jaj, hát hiszen hallotta már ekkor, hogy recseg a jég és mondja azt a különös fenyegető beszédet, amely a halál szava, hanem hiszen hallhatta már. Beszakadt.

Eltűnt, meg fölbukott. A víz a jég széléhez sodorta, a jégre könyékkel kapaszkodott és kiabált. Nem azt kiabálta, ami az írásokban szokott lenni, hogy:

— Segítség!

Hanem azt kiabálta:

— Jaj, jaj! (Tudnillik, ilyenkor nem németből fordítják a Hilfét.)

No, a két másik leány most már sarkon fordul és ijedten fut ki a partra, veri föl sikongásával a hajnali csöndet. Ezek most már csakugyan kiabálnak emberek után, hogy jöjjenek segíteni.

Azonban ember nincsen sehhol.

Ide már tisztán csak a véletlen vethet embert.

A véletlen ezuttal az, hogy hat év előtt egy hajó a mentésére sietett egy másikkal, amely léket kapott. Amazt kimentette, ő maga megsérült, s mert hogy a sérülése árát a kimentetten követelte, de amaz tudni sem akart róla, azóta pör alatt áll.

Azóta kint hever a parton, gazdája nincs, a pör a gazdája, az meg már hat éve folyik, a hajó meg minden évben jobban megy széjjel, mire a pör véget ér, tökéletesen szétesik darabjaira a hajó.

De mindegy ott van a parton s lakhat benne a bujdosó.

Másik véletlen, hogy valamikor a szemináriumból kicsaptak egy kispapot, aki azután nyakába vette a világot, járt-kelt és bujdosott, födelét sehhol sem lelhetett, mígnem egyszer egymásra találtak az elhagyott hajó s az elhagyott ember: azóta lakását ott tartja.

Tehát ez az ember meghallotta a szót, a lakásból hirtelen kiugrott és szaladt volna a tethelyre, ha látott volna, de nem látott semmit eleinte. Csak nagysokára vette észre, hogy hol könyékel a vízben a leány, addig csak a jajgatását hallotta, de azon nem lehet eligazodni.

— Haj, haj, — mondta — ez baj.

Baj hát. Mert hozzámenni nem lehet; akkor mind a ketten beleszakadnak és a jég alá kerülnek.

Ilyenkor most már az volna jó, ha a közelben a parton deszkák volnának. Mert deszkákból lehet a jégbeszakadt emberhez hidat építeni, amin át a segítő kéz a hideg vízi halálból kiemelheti. De deszka ilyenkor nincsen a parton; ha volna is, már elvitte volna valaki ebben a hidegben fűtenivalónak.

Mit lehetne ilyenkor csinálni. Mivelhogy senki a közelben, csak a köd meg a sötétség. A parton a két jajgató leány, amott a jégben a halálra szánt: köztük a bujdosó. Ugy látszik, más még mindenki alszik. Sötétség van a házakban, amíg itt valakit felzörgetnek, későn van már minden.

De megint csak jön a véletlen. Egy ház ablakai megvilágosodnak, ott bent van valaki bizonyosan. Ez csakugyan így is van, parti korcsma az a ház, véletlenül korábban keltek ma benne, hogy majd fölsurolják a padlót. A bujdosó ember hát odaszalad, és veri az ablakot, hogy majd betörök.

No, amíg nem tudják, mit akar, nem igen nyitnak ajtót. Ha tudnák, hogy mi járatban van, nyitnák azonnal, de hát azt nem lehet. Téli időben, mikor nagy s szegénység, elhagyott parti tájon éjszaka különböző szándékú emberek járhatnak. Így hát időbe kerül, míg ajtót nyitnak, míg a bujdosó bekiálthat:

— Kötelet adjanak . . . Beszakadt egy lány a vízbe!

Kötelet, igen, de hát hol a kötél. Megint jön a véletlenség.

Már három jó véletlenség jött a lány mentésére, most pedig, hogy ne legyen a jóból sok, semmi sem teljes, a rossz véletlenség érkezik. Nincsen kötél kéznél. Szokott ugyan lenni: az a kötél, amivel a hordót a pincébe leeresztik, de pár napja azt is felvitték a padlásra, mert nem kell, a népek nem keresnek, nem fogy az ital, nincsen szükség hordók eresztgetésére, hát elzárták a kötelet, hogy lába ne keljen, No, most hát a padláskulcs hol van? Keresgélés és futkosás támad. Végül előkerül a kötél. Szalad ki vele a sötétbe a bujdosó, viszi a jégre, ott nagyot kiált:

— Merre vagy?

De feleletet nem kap. A víz a leányt a jég oldaláról beszívta, magához vette, homokos ágyába beletemette. Levette azon sokak, ezrek és tízezrek közé, akik az idők végtelen folyamán mind így szálltak alá a vizek rejtelmes tömegébe.

A jég pedig, miután érte így halál történt és áldozat hozatott, másnap a vízen lassan megindul . . .

Tömörkény István.

APRÓSÁGOK.

A magyarok életkora. Magyarországon alacsonyabb kora halmak meg az emberek, mint a külföldön; legközelebb áll még hozzánk ebben a tekintetben Ausztria, azután jön Németország, majd Franciaország és végül Anglia. A legszomorubb korbéli viszonyt tapasztaljuk nálunk a tudósoknál és tanároknál, íróknál és művészeknél, orvosoknál, bírónál s ügyvédeknel, technikusoknál és kivált ezen osztályok nőinél; javul a viszony a politikai férfiaknál, a főrangúaknál, a férfiaknál úgy mint a nőknél, valamint az egyházi férfiaknál, amely utóbbi osztályok megközelítik a külföld hasonló állású férfiainak középkorát, sőt pl. Ausztriát egy s más irányban kissé felül is haladják. Nálunk szerfölött nagy különbség van a tudós és tanár, az író, az orvos, az ügyvéd és bíró, a tehnikus közepes kora, meg az államférfiak, főrangúak s egyházi férfiak között; pedig a külföldön, nevezetesen Angliában és Franciaországban a tudós, tanár, író művész stb. vagy ép oly nagy kort ért el, mint a pap és a főrangú, vagy csak igen kevéssel alacsonyabbat. Világos pedig ebből, hogy az alacsony középkort nálunk legfőképpen a tudósok, tanárok, írók, művészek, szóval a szellemi munkások mostoha, rövid életkora tételezi föl.

A piros cédula. A fertőző betegségek ellen való küzdelemnek óriás fegyvertárával van ellátva a mai művelt társadalom. Gőzzel, vegyszerekkel, fertőtlenítő gépekkel, vizet, tejet, húst sterilizáló apparatusokkal sütjük, főzzük, pusztítjuk az emberiség parányi ellenességét: a bacillust. Ásványvízzel, baktériummentes szén-savas vízzel élünk, félünk a forrásvíztől, a kínálkozó érett gyümölcstől is. Epidémia idején ez a félelem aztán mondhatni nevetséges pánikká fokozódik. Az 1893-iki kolera idejében némelyek egészen elzárták magukat a világtól s még jóformán a szabad levegőtől is félték, ajtóik küszöbét, kilincsét karbollal áztatták, az ujságokat karbolgőzben nyomtatták, a leveleket meg-

nak
nák
kor
ön-
rül,
oe!
a

ól
e.
az
ek
at

b
;
n
g
t
l
l
a
i
t
k
z

Elment!

füstölték, az utasokat és podgyászaikat karbolos vízzel behintették s akik tehettek, világgá futottak a betegségtől való félelmükben. Ez a túlságba hajtott védekezés nemcsak céltalan, de fölötte káros is, éppen a közegészség szempontjából, mert tévedésbe ejti a társadalmat arra nézve, hogy mi tulajdonképpen egészsége megvédésének helyes, tartós becsű és biztosan célravezető eszköze. A fertőző betegségek csiráinak fentebb leírt félelmetes pusztításával, az elkülönítéssel, fertőtlenítéssel valószínű, hogy némely, már fellépett járványos betegség terjedését némiképp korlátozhatjuk, de mindez csak olyan egyoldalú tevékenység, ami a közegészségi állapotokat tartósan nem javítja és a fertőző betegségek fellépését soha sem fogja megakadályozni. Az angol népnél, a világ e legegészségesebb és legtisztább népénél a fertőző betegségek járványosan csak ritkán mutatkoznak s majdnem csak félannyi ember halt meg ott évenként, mint minálunk. A köztisztaság megóvására létesített mintaszerű intézményeinek köszönheti ezt Anglia. A tisztaság iránt való érzék jóformán e nép vérévé vált. Az egyszerű síma angol butorzat térhódításában jó része van annak a törekvésnek, hogy a lakás butorzata könnyen tisztítható legyen. Törekedjünk teljes tisztaságra, szoktassuk erre gyermekeinket is, akkor lassan el fog tűnni a félelmetes piros cédula s a retteggette dezinficiáló kocsi.

Az alvás iskolája. A legkülönbözőbb szakmákban létesült iskolák hosszú sorához nemrég az alvás iskolája csatlakozott. Persze Amerikában, ahol minden különleges ötletnek akad mindjárt praktikus vállalkozója is. Az iskola csupán a nők számára van berendezve és célja megtanítani a nőket az alvás helyes módjára. Sok orvos ugyanis azon a véleményen van, hogy a női szépséget egy helytelen alvási rendszer megromlítja és az alvás közben való rossz fekvés nemcsak a testtartást torzítja el, hanem az illetőnek kedélyhangulatára is rossz befolyást gyakorol. Aki az alvás alatt kényelmetlen pozícióba kerül, az rendszeren leverten ébred, míg a kényelmes, kellemes fekvés jókedvet, ruganyosságot és derűt idéz elő az ébredés után. Az alvás iskolájának alapítói vállalkoznak arra, hogy egy tízenkétórás tanfolyamon kioktatják tanítványaikat az alvásnak arra a módjára, amelyet a természet előír. Orvosi felfogás szerint a nők általában többet horkolnak, mint a férfiak. Ennek az oka az, hogy a nőknél gyakori az orrkatarus. A horkolás mihamar nyomot hagy az arcon: az állkapocs leesik és a száj nyitva marad, mi által az arc éppenséggel nem kellemes alakot ölt. Elsősorban a horkolásról akarja tehát az iskola leszoktatni a növendékeit és megtanítani őket csukott szájjal való alvásra. Programmon van továbbá annak az előadása, miképp rendezzék el a nők hajukat, hogy kényelmükön alvás közben kár ne essék és alvás után épp olyan üdék maradjanak, aminők alvás előtt voltak. A nők okvetlenül bontsák ki a hajukat lefekvés előtt, a hajtúket szedjék ki, hogy a fürtök szabadon omoljanak szét és a kellő fekvési helyzetet meg ne nehezítsék. Aki befont hajjal fekszik le, rendszeren főfájással, elcsigázva ébred. Az iskolát már eddig is sok nő látogatta és mindnyájan elismerően nyilatkoznak a módszerről, amely ott elsajátítható.

KÉPEINKHEZ.

Japán lovász. A japán nép az orosz-japán háború lefolyása óta mindinkább meggyőződött arról, hogy a lovasságnak lényeges szerep jut a háborúban. A lovasság különösen az ú. n. felderítő szolgálatokra igen

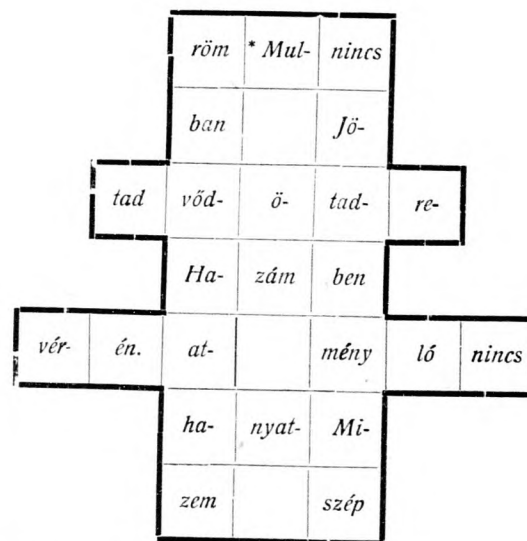
alkalmas, továbbá a híradásra. Minthogy azonban Japánban ezideig nem sok gondot fordítottak a lótenyésztésre, ott a városokban is bérkocsi helyett emberek által vont kétkerekű kordék bonyolítják le a személyszállítást, szükséges volt idegen földről szerezni be a hadsereg lóanyagát. Bizottságot küldtek Európába, amely nagy mennyiségben vásárolta és vásárolja még most is a lóanyagot. A bizottság azután a saját embeire, japánokra bízta a lovak további gondozását a hajón való szállítás alkalmával is. Képünk egy ily japáni lovászt ábrázol, amint éppen járatni viszi a hatalmas termetű meklenburgi lovat.

Főúri fogadó terem. Főúraink műszererétét mi sem igazolja jobban, mint kastélyaik belső berendezése. Egy-egy főúri kastélyunk valóságos múzeum, amelyben kincseket érő műtárgyakat őriznek. A kastély minden egyes szobája el van látva családi régiséggel, amelyeket a hálás utódok kegyelettel őriznek. Mai képünk, — a már megjelent képek folytatásaként, — egy főúri kastély elfogadó termét ábrázolja.

Elment! Ha kis gyermek fakad sírva, azt szoktuk mondani „eltörött a mécses“, nagy leánynál azonban, ha még oly sírásra is áll a szája, nem azt mondjuk. Itt ez esetben más körülmény játszik szerepet, t. i. a sírás oka. A leányok sírásának leggyakoribb oka a szerelmi bánat. Ez lehet csalódás, elválás stb.-ből ki-folyó bánat. Az elválás feletti bánat természetesen annál nagyobb, mennél hosszabb időre történik a válás, amikor szinte szívhasogató. Képünk a válás fölött beállott lelkesenvedés külső megnyilvánulását mutatja be híven, a mely egy igazán szerető, tiszta leányos szívnél állhat be oly elválás alkalmával, a midőn a közeli viszontlátás nem igen van kilátásba helyezve.

Sakk-talány.

Schuszter Antal-tól.

*-gal kezdődik. Megfejtése lóugrás szerint.

Megfejtési határidő 1907. augusztus hó 12.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 29. számában közölt talány megfejtése

„Horvát ellenzék.“

Helyesen fejtették meg: Győry Józsefné, id. Sarudy József ifj. Sarudy József, Dénich Pál, Ritzel Ella, Schuszter Ilonka, Koszoru István, Baranyai Péter, Juhász József, Kardos György, Béne Károlyné, Fábián Etelka, Kispál János, Hajdu Piroska, Beke István, Gombás Juliska, Tóth János.

A sorshuzásnál Ritzel Ella nevét huzzuk ki elsőnek, kinek egy érdekes könyvet küldöttünk.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1907 július 22.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 90—140 K., vidéki borjúhús 110—120 K., sertéshús 100—140 K., szalonna füstölt 132—140 K., szalonna, olvasztani való 120—140 K., hárj 152—156 K., sertésszír 148—152 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 140—180 K., hazai sonka 140—200 K. szalámi 380—440 K.

Baromfi-félék: ——— K., rántani való csirke 120—200 K., sütni való csirke 200—260 K., kacsza, hizott 450—600 K., lud, hizott 1220—1400 K., pulyka, hizott ——— K. páronkint. Vágott hizott liba 150—170 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 150—320 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 21—30— K. Rozs 17— K-tól — K-ig. Arpa 14— K-tól — K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 16— — K. Tengeri 1270—1780 K.

Teavaj: (centrifugált) 200—220 K., főzővaj 120—160 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 10 24 fillér.

Tojás: bácskai 65—67 K., erdélyi apróbb áru ——— K. ládánként (1440 db). Apadt ——— K., meszes ——— K.

Zöldseggfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 760—860 K., rózsasín 6—7— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban szákkal együtt ——— K., mm.ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	K. 28.20	27.20	25.80	24.80	24.—	23.20	21.—	19.20	13.50

Takarmányvásár. Réti széna 6 60—9 00 muhar 8 00—9 20 zsup-szalma 580—600 40 alomszalma 440—500.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

Rubinek Gyula,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

ifj. Kovács József Orosháza

Magyar házi-ipar. Magyar termények.

Söprűk, szatyorok, gyékények, bőrbocskorok, posztócipők, mák, bab, kása, szalonna, paprika legolcsóbban szállítja:

ifj. Kovács József Orosháza

A „FÜGGETLEN UJSÁG”-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG” kiadóhivatala, (Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.)

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

csillag-védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszfor-savas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Andrassy-ut 49. (Octogon-tér.)

a Thomasphosphatfabr. ken G. m. b. H. Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre

Minden zsák ólom-zárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

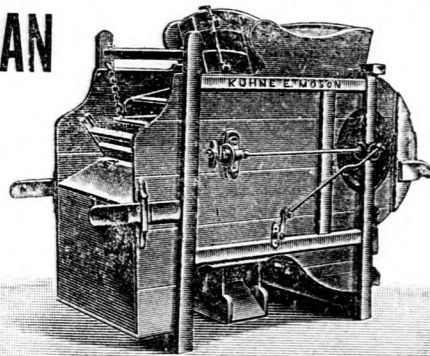
Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

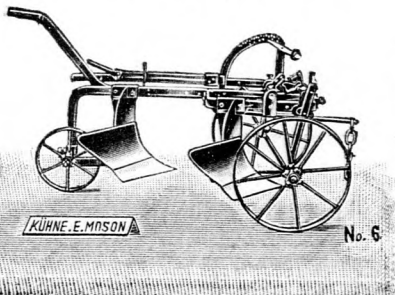
KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára MOSONBAN

elsőrendű minőségben szállít:

Egy- és többvasu ekéket, **MOSONI DRILL** sorvetőgépeket

Gabonatisztító ROSTÁK SZELELŐ ROSTÁK :: üszkös gabona tisztítására

== Vas- és faállványu konkolyozók :: Burgonyakiemelőgépek :: ::

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a

Fiókraktárak: Ebeczen és Temesvár.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek idei első sorozata f. évi
július hó 10-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.40. — kor.
Tartalékok	-----	64.760.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.
1901. évi fölösleg	-----	90.349. — kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.331.74 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	59.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módosítások szerint.
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg 51 egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alfa-Separator

Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzekek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1907. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtekélyesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét,

Rézgáliczot

szállít a

azonkívül (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.